

Moment 21

Decemberkväll, jag gräver fram bilen ur snödrivorna och kör igenom staden medan jag funderar bland annat på den visuella skönheten av vissa datum. Förra veckan upplevde vi i en dag med massa tolvor. I morgon kväll något över nio infaller också ett vackert ögonblick: 21.12.2012, kl. 21:21,21.21.21.21 ...

Lämpligt inför denna dag, när det dessutom råkar vara vintersolstånd, arrangerade institutionen för världskulturer vid Helsingfors universitet en konferens om den centralamerikanska Mayakulturen, enligt vars kalender den fjärde baktun-eran sedan världens skapelse avslutas och den femte inleds uttryckligen i morgon. Den kände Maya-forskaren Harri Koskinen (*Helsingin Sanomat* 18.12.2012) har nämligen framhåvt att mayorna ingalunda uppfattade datumet som en domedag utan som ett jubileum av samma typ som senaste millennieskifte.

För mina studenter är nämnda datum och klockslag däremot en domedag. Just då bör de senast ha inlämnat sina essäer i anslutning till min föreläsningsserie denna höst som hade rubriken "Världen efter 1989: studier i samtidshistoria". Under höstens lopp har jag tillsammans med studenterna analyserat världshändelser i det nära förflutna ur ett längre historiskt perspektiv. Den bärande tanken i våra analyser har varit att samhället mer än någonsin behöver nyanserade kunskaper om hur dagens fenomen är följden av en invecklad samverkan mellan ett antal sega strukturer och snabba kedjereaktioner.

Kursen avslutades med två debatter i vilka deltagarna diskuterade om EU:s överstatliga utveckling var önskvärd och hur konflikten mellan Israel och Palestina uppstått och borde lösas. Studenterna bildade fyra lag som medvetet skulle renodla sina argument och inledningsvis höll korta presentationer, i vilka de framförde historiska argument för sin sak. EU-debatten blev en aning tam. Båda lagen bemödade sig om att lyfta fram vägande skäl till att Europas förenta stater är endera helt nödvändigt eller fullständigt förkastligt. Men någonting fattades i engagemanget, vilket kunde tolkas som en sund skepsis mot alla förenklade motiv som används för och emot vår union.

Konflikten i Mellanöstern väckte däremot känslor. När jag efter debatten bad lagen byta ståndpunkt erkände de att det var svårt att göra. Studenterna hade så energiskt samlat argument för sin sak att de inte hade bemödat sig att hitta motargument till dem. Detta var mycket belysande, inte minst som det var så typiskt för det sätt på vilket vi diskuterar hämndspiralen i Mellanöstern. En söderling samlar på hög alla argument som talar för att Israel är skurken och undviker strikt allt som talar emot hans sak. Och en nordling gör precis detsamma när han vill bevisa att Israel är offerlammet och Gaza inte är ett ghetto.

Som bekant kallas cirkelresonemang ofta moment 22. Morgondagens siffermagi till ära tänker jag hädanefter kalla alla former av avsiktlig ensidighet i debatter moment 21.

Henrik Meinander, HBL 21.12.2012